

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: **6.Pf.20.314/2023/6.**

I.rendű felperes: I.r. felperes
(I.r. felperes címe)

II. rendű felperes: II.r. felperes
(I.r. felperes címe)

I-II. rendű felperesek képviselője: Rab és Társa Ügyvédi Iroda,

eljáró ügyvéd: dr. Rab Mária ügyvéd

(ügyvéd címe)

Az alperes: alperes

alperes címe

Az alperes képviselője: dr. Chiorean Gabriella kamarai jogtanácsos

alperes címe

A per tárgya: kártérítés megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 28.P.22.882/2021/28.

A fellebbezést benyújtó fél:

I-II. rendű felperes (31. sorszám alatt)

alperes (29. sorszám alatt)

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és az alperes marasztalásának tőkeösszegét 43.887.298 (negyvenhárommillió-nyolcszáznyolcvanhétezer-kétszázkilencvennyolc)) forintról 47.138.398 (negyvenhétmillió-százharmincnyolcezer-háromszázkilencvennyolc) forintra, ezen belül a 37.887.089 (harminchétmillió-nyolcszázhetvenhétezer-nyolcvankilenc) forintot 41.138.189 (negyvenegymillió-százharmincnyolcezer-száznyolcvankilenc) forintra, a 2023. május 5. napjától fizetendő járadék összegét 720.300 (hétsszázhuszezer-háromszáz) forintról 750.00 (hétsszázötezer) forintra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A felek a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

Kötelezi az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül fizessen meg az államnak 620.000 (hatszázhuszezer) forint fellebbezési illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára. Megállapítja, hogy a további 620.000 (hatszázhuszezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A Fővárosi Ítéltábla a 6. Pf.20.641/2020/4-II. sorszámon hozott közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes köteles az I. rendű felperest 2014. július 29. napján

baleset helyszíne ért közlekedési balesetből az I. és II. r. felperesekre háromlő károk 70%-ának a megtérítésére.

[2] Az I. rendű felperes a balesetben a következő súlyos sérüléseket szenvedte el: a kemény agyhártya feletti és alatti vérzést, az agy zúzódását és vérzését, az arckoponya és az agykoponya többszörös törését, valamint a sípcsontja törését. Ezen sérülések, valamint a sérülések kezelésének következményeként az I. rendű felperes testénfelfekvések keletkeztek, az I. rendű felperes fertőzéseken esett át, rajta gégemetszést kellett végrehajtani, mesterséges táplálásra és hólyag-katéter viselésére szorult, széklet és vizelet inkontinencia lépett fel. Az I. rendű felperes ezt meghaladóan a balesetből eredő epilepsziában, vigil kómában és környéki sokideg bántalomban is szenved. Az I. rendű felperes maradványállapota végleges, abban javulás nem várható, csak - az állandó fertőzések miatti - romlás. Munkaképesség csökkenésének mértéke 100%; a baleset pillanatától napi 24 órában és minden életfunkciót illetően ápoló és gondozó segítségére, gyógyszeres ellátásra szorul, magára nem hagyható. Ápolását a felesége, a II. r. felperes látja el, aki a balesetet megelőző évben nem rendelkezett munkaviszonnyal.

[3] Az I. rendű felperes a keresetében azt kérte a bíróságtól, hogy kötelezze az alperest ruhakopás címén 2015. július 1. napjától 2021. december 31. napjáig havi 10.500 forint, 2022. július 1. napjától havi 17.500 forint költségpótló járadék, 2015. július 1. napjától 2023. április 30. napjáig mindösszesen 1.057.000 forint lejárt, 2023. májusától havi 17.500 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére.

[4] Élelemfeljavítás többletköltsége címén az I. r. felperes 2014. július 29. napja és 2021. december 31. napja között havi 20.000 forint, 2022. január 1. napja és 2022. június 30. napja között havi 28.000 forint, 2022. július 1. napjától kezdődően havi 42.000 forint járadék, 2014. július 1. napjától 2023. április 30. napjáig mindösszesen 2.457.000 forint lejárt, 2023. májusától havi 42.000 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[5] A kórházi kezelés során felmerült assziszt költség vonatkozásban 105.000 forint és ez után 2014. november 30. napjától a kifizetés napjáig számított késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[6] Ápolás, teljes körű gondozás és otthoni rehabilitáció három elemét egyesítő címén 2014. július 29. napjától 2023. április 30. napjáig 35.010.589 forint lejárt, 2023. május 1. napjától kezdődően havi 595.000 forint jövőben esedékessé váló járadékot érvényesített keresetében.

[7] Az rTMS kezeléssel felmerült költségét 2015. október 1. napja és 2023. április 30. napja között 3.153.500 forintban, míg 2023. május 1. napjától kezdődően havi 38.500 forint összegben jelölte meg és érvényesítette az alperessel szemben.

[8] Háztartási kisegítő költsége címén a 2014. július 29. napja és 2023. április 30. napja közötti időre 2.740.00 forint lejárt, 2023. május 1. napjától kezdődően havi 35.000 forint jövőben esedékessé váló járadékot érvényesített. Az I. r. felperes háztartási kisegítő költsége címén a 2014. július 29. napja és 2023. április 30. napja közötti időre 2.740.00 forint lejárt, 2023. május 1. napjától kezdődően havi 35.000 forint jövőben esedékessé váló járadékra tartott igényt. A közlekedés és a közlekedési kísérő többletköltsége vonatkozásban 2014. decemberétől havi 28.000 forint járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[9] A gyógyszerek, vitaminok és egyéb gyógyhatású készítmények költsége vonatkozásban a 2014. július 29. napja és 2023. április 30. napja közötti időre 4.104.940 forint lejárt, 2023. május 1. napjától kezdődően havi 58.349 forint jövőben esedékessé váló járadékot követelt.

[10] Gyógyászati segédeszközök költsége címén 2014. július 29. napja és 2023. április 30. napja közötti időre 1.162.709 forint lejárt, 2023. május 1. napjától kezdődően havi 40.250 forint jövőben esedékessé váló járadék volt az igénye.

[11] Kulturális és terápiás többletkiadás címén a 2014. július 29. napja és 2023. április 30. napja közötti időre 1.137.500 forint lejárt, 2023. május 1. napjától kezdődően havi 14.000 forint jövőben esedékessé váló járadékot érvényesített.

[12] Tisztítás és tisztálkodás többletköltsége vonatkozásában a 2014. július 29. napja és 2023. április 30. napja közötti időre 616.000 forintot lejárt, 2023. május 1. napjától kezdődően havi 8.400 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[13] Energia többletköltségeként havi 7.000 forint járadék megállapítását kérte.

[14] A II. r. felperes keresetveszteség címén a 2015. január 29. napja és 2023. április 30. napja közötti időre 6.697.417 forint lejárt, 2023. május 1. napjától kezdődően havi 117.310 forint jövőben esedékessé váló jövedelempótló járadék megfizetésre kérte kötelezni az alperest.

[15] Az alperes az I. felperes keresetét részben, a II. rendű alperes keresetét egészében vitatta. Az I. rendű felperes keresetéből havi 169.000 forint költségpótló járadékot ismert el, amelyből a felperesi közrehatás figyelembevételével 2015. január 1. és 2022. december 31. közötti időszakban havi 118.300 forint összeget térített. Ebből 84.000 forintot ápolás költsége, 7.000 forintot háztartási kisegítő költsége, 10.500 forintot közlekedés költsége, 11.200 forintot gyógyszer költség, 5.600 forintot mosás többletköltsége címén fizetett.

[16] Az I. rendű felperes ruhakopás, élelemfeljavítás, kulturális többletkiadás, energia többletköltség, assziszt és rTMS költség címén előterjesztett követeléseinek a teljes egészében történő elutasítását kérte.

[17] Az ápolás, gondozás költségigényét havi 120.000 forintig, a háztartási kisegítő többletköltségét havi 10.000 forintig, a közlekedés és a közlekedési kísérő többletköltségét havonta 10.500 forintig nem vitatta, ezt meghaladóan eltúlzottnak tartotta, és elutasítani kérte az ezen költségek megfizetése iránti kereseti kérelmeket.

[18] A gyógyszerek, vitaminok és egyéb gyógyhatású készítmények költsége vonatkozásban nem vitatta a járadékigény indokoltaságát, de azt a közrehatás figyelembevételével 11.200 forint havi költségpótló járadék összegben fogadta el, míg a gyógyászati segédeszköz címén előterjesztett követelésösszegezését csak a 100 darab gumikesztyű ára vonatkozásában vitatta, azt havonta 1400 forint összegben tartotta indokoltnak.

[19] A tisztítás és mosás többletköltsége címén előterjesztett igényt nem vitatta, annak összegeként havi 8.000 forintot, a 70%-os közrehatás mellett 5.600 forintot ismert el.

[20] A II. rendű felperes keresetveszteségére alapított kereseti kérelem elutasítását kérte, mert a balesetet megelőzően a II. rendű felperes nem dolgozott, munkából szerzett jövedelme nem volt, ezért keresetvesztesége sem keletkezett.

[21] Az elsőfokú bíróság az ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. felperesnek 43.887.298 forintot és ebből 37.877.089 forint után 2018. december 13. napjától, 2.223.209 forint után 2019. február 14. napjától, 528.500 forint után 2019. május 31. napjától, 3.153.500 forint után 2019. július 16. napjától a kifizetés napjáig számított, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki kamattal egyező mértékű kamatot. Kötelezte továbbá az alperest, hogy 2023. május 5. napjától kezdődően az I. r. felperes élete végéig fellebbezésre tekintet nélkül fizessen meg az I. r. felperesnek minden hónap 5. napjáig havi 720.300 forint járadékot. A keresetet ezt meghaladóan elutasította. Kötelezte az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül fizessen meg a Magyar Allamnak 750.000 forintot illetéket.

Megállapította, hogy a fennmaradó 750.000 forint illetéket az állam viseli. Kötelezte az alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg a Magyar Államnak 701.984 forint perköltséget, míg a fennmaradó 701.984 forint perköltségről akként rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

[22] Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában ismertette a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:528. § (1) – (3) bekezdéseit, valamint a 6:522. § (1) és (2) bekezdését.

[23] A ruhakopás címén érvényesített követelés vonatkozásban kifejtette, hogy kárként kizárólag a károkozó magatartással okozati összefüggésben felmerült költség érvényesíthető, a károkozó magatartás hiányában is eleve felmerülő költség azonban az okozati összefüggés hiánya miatt nem. Rögzítette, hogy a felperes nem adta elő, hogy a balesetet megelőzően mekkora összeget fordított ruházatkódásra, és a rendelkezésre álló adatok szerinti a baleset előtt csak középkategóriájú ruházatot hordott, és átlagos összeget költött ruházatkódásra. Ebből kiindulva mérlegelés alapján azt állapította meg, hogy a felperes élethelyzetében körülbelül 150.000 forint éves költség minősülhet átlagos ruházatra szánt költségnek a jelenlegi árszínvonal mellett. Ezért ezen a jogcímen a 2015. július 1. napja és 2023. április 30. napja közötti időre 528.500 forint lejárt járadék, ennek középátlagos időponttól, 2019. május 31. napjától számított késedelmi kamata, továbbá 2023. május 5-től kezdődően minden hónap 15. napjáig havi 8.750 forint jövőben esedékes járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

[24] Az élelemfeljavítás költsége vonatkozásában az igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye alapján megállapította, hogy az I. r. felperes a baleset után élelemfeljavításra szorul, a feljavított minőségű ételek alapanyagai pedig drágábbak az átlagos ételek alapanyagainál. Ugyanakkor kifejtette, hogy az I. rendű felperes a feljavított minőségű ételekből nyilvánvalóan kevesebb mennyiséget fogyaszt a balesetet megelőző, sportos életmódja mellett fogyasztott élelmekhez képest. Álláspontja szerint nem volt megállapítható bizonyítás hiányában a speciális étkezés étrendjének magasabb költsége a korábbi étkezés költségeihez képest, ezért a költség felmerülésének bizonyítatlansága miatt elutasította az élelemfeljavítás költségének megtérítése iránti kereseti kérelmet.

[25] Az assziszt költség vonatkozásban kifejtette, hogy annak jellegét és célját az igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye bemutatta, amelynek alapján megállapítható volt, hogy attól a beteg általános állapotának javulása, életminőségének a szinten tartása volt várható. Erre tekintettel a kórházi kezelés során bizonyítottan igénybe vett assziszt kezelési költség 70%-a, 105.000 forint és annak kamatai megfizetésére kötelezte az alperest.

[26] Az ápolás, a teljes körű gondozás és az otthoni rehabilitáció költsége vonatkozásban azt állapította meg, hogy az I. rendű felperes költségmegtakarítást jelentő intézményi ápolása nem várható el, mert az a felperesek életközösségének megszakítását eredményezné. Ezért azt a költséget tartotta megállapíthatónak ezen a címen, ami az I. rendű

felperest egy professzionális szolgáltató szolgáltatásának igénybevétele esetén terhelné. Az alperes által más ügyekben megállapított, 1000 forint/óradíjra vonatkozó előadást ellentmondásosnak minősítette, és a felperesek által becsatolt, a házi betegápoló szolgálat díjtáblája alapján számított szakápolás 75%-os díjának költségét fogadta el. A szolgáltató 24 órás díja 70%-ában, 595.000 forintban határozta meg a 2023. május 5-től kezdődően fizetendő járadék összegét, míg a lejárt járadékban elszámolta az alperes által folyósított teljes járadék összegét.

[27] Az rTMS (repetitív transcranialis mágnes stimuláció) kezelés indokoltságával kapcsolatba az igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye alapján megállapította, hogy az rTMS fizikoterápiás beavatkozás mint bevett gyógymód képes volt segíteni az I. rendű felperes sérült agykérgének és idegpályáinak a stimulációját. Ezáltal az I. rendű felperes állapota minőségileg jobb lett, illetve az elért állapotjavulás megtartásra került. Ezért ezen indokoltan igénybe vett kiegészítő kezelés felmerült költsége 70%-ának (3.153.500 forint), továbbá az I. rendű felperes élete végéig, minden hónapban 38.500 forintnak a megfizetésre kötelezte az alperest.

[28] A háztartási kisegítő költsége vonatkozásban az általános élettapasztalatra hivatkozással nem fogadta el, hogy a munkaviszonyban álló I. rendű felperes átlagosan napi 2 órát, havi 50-60 órát töltött volna nehéz háztartási munkával, amikor a feleségének nem volt munkahelye. Így mérlegeléssel az alperes által megjelölt havi 10.000 forint 70%-át tartotta járadékként indokoltnak.

[29] A közlekedés és a közlekedési kísérő többletköltsége vonatkozásban kifejtette, hogy bár az I. rendű felperes csak kísérővel közlekedhet, és ennek nyilvánvalóan van költsége, de azt a felperesek nem igazolták. Álláspontja szerint ezen igény körében az I. rendű felperes nem igazolta, hogy annak összege miből tevődik össze, havonta hányszor, hova, milyen közlekedési eszközzel szállítják. Ezért az alperes által vitássá nem tett havi 10.500 forint járadékösszeget tartott megalapozottnak.

[30] A gyógyszerek, vitaminok és egyéb gyógyhatású készítmények költsége vonatkozásban az igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye alapján megállapította, hogy a balesetből eredően indokolt és igazolt az I. rendű felperes gyógyszer többletköltség iránti igénye, de annak összegét a szakvélemény nem adja meg. Ezért a felperesek által becsatolt számlák alapján vizsgálta és állapította meg a felperes havi költségét 21.000 forint összegben, amelynek 70%-át, 14.700 forint havi járadékösszeget ítélte alaposnak.

[31] A gyógyászati segédeszközök költsége vonatkozásában a bíróság az alperes védekezése alapján azt vizsgálta, hogy eltúlzott-e a felperes gumikesztyű költség iránti követelése. Megállapította, hogy az I. rendű felperes folyamatos felügyeletet igénylő állapota miatt indokolt a napi 23 pár gumikesztyű felhasználása a fokozott higiénia igénylő ápolási

tevékenységekhez. Ezért megalapozottnak találta az ennek a költségnek a megtérítése iránti keresetet, és a kereseti kérelemmel egyezően marasztalta az alperest.

[32] A kulturális és a terápiás többletkiadás vonatkozásban megalapozatlannak ítélet elutasította a keresetet, mert nem volt ismert, hogy a felperesek baleset előtt kultúrára fordított kiadása milyen összegű volt. Kifejtette, hogy a felperesek által e körben hivatkozott zenehallgatás, fénykép nézegetés és könyv felolvasás jószerével ingyenesen megoldható, továbbá önmagában az a körülmény, hogy a Kúria más esetekben lehetővé tette ilyen költségek mérlegelés útján történő meghatározását, nem jelenti azt, hogy ez a költség feltétel nélkül jár bármelyik károsultnak.

[33] A tisztítás és tisztálkodás többletköltsége vonatkozásában kifejtette, hogy a járadék összegének a megállapításához nem elegendő önmagában a termékek árának emelkedésére történő hivatkozás. Mivel az I. rendű felperes nem mutatta be, hogy mire alapítja igénye összegét, ezért nem volt megállapítható az alperes által elismert havi 5600 forintot meghaladó kártérítés ezen a jogcímen.

[34] Az energia többlet költség vonatkozásban a keresetet elutasította, és kifejtette, hogy a balesetet megelőző számlák és a balesetet követő időszakra vonatkozó számlák különbözete igazolhat többletenergiát, de ezt az I. rendű felperes nem mutatta be. Rögzítette, hogy nem vitatottan több energia felhasználása és energia többletköltség merül fel abban az esetben, amikor az otthonápolás miatt folyamatos fűtésre, hűtésre, illetőleg állandó mosásra van szükség. Álláspontja szerint nincs helye e körben az összeg mérlegelés útján történő megállapításnak, mert ennek mértéke okirati vagy szakértői bizonyítással is igazolható lett volna.

[35] A II. rendű felperes keresetvesztesége körében kifejtette, hogy a II. r. felperes a balesetet megelőzően nem dolgozott, munkából szerzett jövedelme nem volt, így a Ptk. 6:528. § (5) bekezdése alapján nincs helye keresetveszteség megállapításának. Előadta, hogy csak akkor követelhet jövedelempótló járadékot a károsult, ha munkaképessége a károkozás folytán csökkent, és a káreset utáni jövedelme az azt megelőző időszak jövedelmét neki fel nem róható okból nem éri el. A II. rendű felperes munkaképessége azonban nem csökkent férjét ért baleset következtében, a balesetet megelőzően saját jövedelme nem volt, ezért jövedelempótló járadékra nem jogosult.

[36] A perköltség vonatkozásban rögzítette, hogy a Magyar Állam által előlegezett kereseti illeték 1.500.000 forint volt, a perben pedig 1.403.968 forint szakértői díj merült fel. Kifejtette, hogy a peres felek egyenlő arányban lettek pernyertesek, ezért jogi képviselőik költségét maguk viselik, míg a kereseti illetéket, valamint a felmerült szakértői díj felét az alperes, míg ezek másik felét a költségmentes felperesek helyett a Magyar Állam viseli.

[37] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek és az alperes is fellebbezést terjesztettek elő.

[38] Az I. rendű felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, és az egyes kérelemek összegének felemelését kérte az alábbiak szerint: A ruhakopásra 2.457.000 forintot, háztartási kisegítő költségére 2.740.500 forintot, közlekedés és kísérő többletköltségére 2.828.000 forintot, gyógyszerek, táplálékkiegészítők többletköltségére 4.104.940 forintot, kulturális és terápiás többletkiadásra 1.137.500 forintot, energia többletköltségre 1.100.000 forintot kért megállapítani. 2023. május 1. napjától ruhakopás jogcímén havi 17.500 forint, élelemfeljavítás költsége jogcímén havi 42.000 forint, háztartási kisegítő költsége jogcímén havi 35.000 forint, közlekedés és kísérő többletköltsége jogcímén havi 28.000 forint, gyógyszerek, táplálékkiegészítők többletköltsége jogcímén havi 58.349 forint, kulturális és terápiás többletkiadás jogcímén havi 14.000 forint, míg energia többletköltség jogcímén havi 14.000 forint megállapítását kérte.

[39] A ruhakopás vonatkozásban előadta, hogy az ápolása miatt szükséges textilek (párnák, lepedők, törölközők stb.) többletköltsége éves szinten jóval meghaladja a 300.000 forintot, ezért nem felel meg az elsőfokú bíróság által alkalmazott, mérlegeléssel megítélt összeg, figyelemmel arra is, hogy pontosan kimunkálásra került e körben az éves kiadások összege.

[40] Az élelemfeljavítással kapcsolatban arra hivatkozott a fellebbezésében, hogy a perben beszerzett szakértői vélemény is alátámasztja a speciális étkezés indokoltságát, amely szakmai álláspont nem mérlegelhető felül a szakkérdésben. Hivatkozott a bírói gyakorlat szerint arra is, hogy az egészségesebb és jobb minőségű étkezés köztudomás szerint is költségesebb; ez a tény külön bizonyításra nem szorul, álláspontja szerint az a Pp. 206. § (3) bekezdése szerinti mérlegeléssel megállapítható. Utalt továbbá arra e körben, hogy az egészséges étkezés és a diéta nem azonos fogalmak, valamint arra, hogy a baleset előtti egészséges életmódja során a bevitt ételek mennyiségét visszafogta.

[41] A háztartási kisegítő költsége vonatkozásban kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet fikciós elképzelésen alapuló, az általános élettapasztalatra hivatkozó és csak a nehéz munkákat értékelő mérlegelése téves. Álláspontja szerint a közepes és könnyű háztartási feladatokra reális és mértéktartó az igénye, figyelemmel a bírói gyakorlatban alkalmazott mintegy 70.000 forintos havi összegre és a jelenlegi árszínvonalra is.

[42] A közlekedés és kísérő többletköltsége vonatkozásban azt adta elő, hogy kizárólag gépkocsival szállítható, és kísérőre is szorul, azonban ezen nem vitatott tény és a becsatolt számlák összegének ellenére csak az alperes által elismert összeg került megállapításra. Álláspontja szerint téves az elsőfokú ítéletnek az az indokolása, hogy nem bizonyította a többlettutakat és azok céljait, mert az igazolt állapota és annak kezelési

szükséglete – többek között a csepeli rTMS kezelés – alátámasztja az általa állított utazások szükségességét.

[43] A gyógyszerek, vitaminok és egyéb gyógyhatású készítmények költsége vonatkozásban előadta, hogy a szakértő a felperesi kereseti követelést és annak összegét is indokoltnak tartotta, amelyet az elsőfokú bíróság nem vett figyelembe, megsértve ezzel a teljes kártérítés elvét. Kifejtette, hogy a becsatolt számlák csak szemléltetik a felmerülő és a szakértő által elfogadott költségeket, mert nem köteles az összes számla megőrzésére. Aggályosnak tartotta a számlák korábbi részidőszakot lefedő időtartamára vonatkozó számítási módot, amely nem veszi figyelembe a folyamatosan emelkedő gyógyszerárakat, a jelenlegi tényleges költségeket, állapota folyamatos romlását és a közgyógyellátás változásait sem. Kifejtette, hogy a 2020. év első 10 hónapjának igazolt gyógyszerköltsége szolgálhat a mérlegelés alapjául, amely álláspontja szerint havi 83.355 forint járadékösszeget alapoz meg.

[44] A kulturális és terápiás többletkiadással kapcsolatban hivatkozott arra, hogy nem a baleset utáni kulturálódás költségét érvényesíti, mert ilyen költsége nincs is a baleset óta, hanem a terápiás és fejlesztő célú eszközök költségét. Ezen költség érvényesíthetőségét precedensképes bírósági határozat is megalapozza, amelyet az elsőfokú bíróság nem vett figyelembe.

[45] Az energia többletköltség vonatkozásban kifejtette, hogy a baleset előtti, közel egy évtizeddel korábbi időszakról a szolgáltatók fogyasztási adatokat nem tudnak kiadni, ezért nem tudott összehasonlító adatokat bemutatni. Álláspontja szerint a köztudomású, a hétköznapi élet tapasztalatainak mérlegelését elfogadó bírói gyakorlat alapján szükségtelen volt további bizonyítás, az energetikai tanúsítvány beszerzése vagy szakértő bevonása pedig céltalan és alkalmatlan lett volna az elsőfokú bíróság által hiányolt tényleges múltbeli fogyasztási adatok igazolására.

[46] A II. rendű felperes a fellebbezésben az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatást és 6.697.417 forint és járulékai lejárt, továbbá 117.310 forint jövőben esedékessé váló jövedelempótló járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest.. Fellebbezése indokolásában arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem vonta mérlegelési körébe azt a körülményt, hogy a balesetet megelőző időszakban speciális helyzetben volt, csak átmenetileg, időlegesen nem rendelkezett keresettel, különleges helyzetének a ténybeli alapjait (gyermekvállalás, örökbe fogadás, külföldi kiküldetés) a perben előadta. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság véglegesen utasította el a keresetvesztesség iránti igényét, amely álláspontja szerint a garantált bérminimumnak megfelelő összeg erejéig mindenképpen megilleti.

[47] Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását kérte akként, hogy az I. rendű felperes részére megállapított 43.887.298 forint tőkeösszeget 39.746.709 forintra, míg a 2023.05.05. napjától költségpótló járadék

címén véghatáridő nélkül megállapított havi 720.300 forintot 419.300 forintra kérte leszállítani. Kamarai jogtanácsosi munkadíját a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja alapján kérte megállapítani.

[48] Álláspontja szerint az ápolás, a teljes körű gondozás és az otthoni rehabilitáció költsége címén megítélt kártérítés sérti a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206.§ (1) bekezdésében foglaltakat, mert az iratellenes és okszerűtlen mérlegelésen alapul. Kifejtette, hogy az e körben becsatolt ítélet és ápolási szerződés egyértelműen tartalmazza, hogy milyen tevékenységre és mely időszakra vonatkozóan került megállapításra az 1000 forint / óra összegű díj. Ezért az elsőfokú bíróság okszerűtlenül alapította a mérlegelését egyetlen piaci szereplő, a házi betegápoló szolgálat árára, figyelembe nem véve az egyéb bizonyítékokat. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe az adott társaság árazási elveit, nyereségszoróját és az általa a szakápolóknak fizetett bérek összegét sem. Utalt arra is, hogy az ápolás költsége tekintetében nem vehető figyelembe a professzionális 24 órás szolgálat díja. Az orvosszakértői vélemény alapján a gyógytornász és masszőr tevékenységét is figyelembe véve az I. rendű felperes napi 12 óránál több tényleges, hozzátartozó által végzett ápolási tevékenységet nem igényel a vele egy háztartásban lakó hozzátartozójától. Álláspontja szerint napi 12 órára, óránként 1000 forint, azaz napi 12.000 forintköltség vehető figyelembe, ami megfelel a Pécsi Törvényszék 50.P.20.314/2020/72. számú ítélete szerinti, hozzátartozók tevékenységére felszámított napidíjnak és az cég1 Kft. ápolási intézmény szerződése szerinti havi ápolási díjnak is. Ezen összeg 70%-ában 294.000 forintban kérte megállapítani az ezen a címen megállapított lejárt és jövőbeli havi járadék összegét is.

[49] Az a alperes fellebbezési ellenkérelmében vitatta az I. és a II. rendű felperes fellebbezésben előadottakat, és az elsőfokú bíróság ítéletét a felperesek fellebbezésével támadott részében helyes indokai alapján kérte helybenhagyni.

[50] Az I. és a II. rendű felperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az alperes fellebbezésének elutasítást kérték azzal, hogy az I. rendű felperes ápolás, teljes körű gondozás és otthoni rehabilitáció költsége címén érvényesített igénye nem a házi betegápoló szolgálat 24 órás ápolási díjának 75%-a, hanem annak csak töredéke, amely így figyelembe veszi az alperes által írt árképzési szempontokat is.

[51] A felperesek a fellebbezésükben nem támadták az elsőfokú ítélet alperest fizetésre kötelező rendelkezéseit, az alperes pedig a fellebbezésében nem támadta az elsőfokú ítélet keresetet elutasító rendelkezését. Az elsőfokú ítélet fellebbezéssel nem támadott rendelkezései a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján első fokon jogerőre emelkedtek, ezért a Pp. 253. § (3) bekezdésének korlátai között a Fővárosi Ítéltáblának kizárólag a fellebbezéssel támadott rendelkezések vonatkozásában kellett felülbírálnia az elsőfokú ítéletet.

[52] Az I. rendű felperes és az alperes fellebbezése részben megalapozott, a II. rendű felperes fellebbezése nem megalapozott.

[53] Az I. rendű felperes és az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységét támadja a Pp. 206. § (1) bekezdésére történt hivatkozásával. Erre tekintettel a Fővárosi Ítélőtábla kiemeli, hogy abban az esetben van lehetőség a perorvoslati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére, és ennek eredményeképpen a tényállás megváltoztatására, ha az elsőfokú bíróság indokolása iratellenes, nyilvánvalóan okszerűtlen vagy ellentmondásos megállapításokat tartalmaz.

[54] A Pp. 3. § (5) bekezdése által rögzített szabad bizonyítás elvének megfelelően a bíróság alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához, vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve. A perben az elsőfokú bíróság szabadon felhasználhatott valamennyi olyan bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas volt. A tényállást a rendelkezésére álló bizonyítékok és a felek előadásának egybevetése alapján állapíthatta meg, azokat a maguk összességében értékelve és meggyőződése szerint elbírálv. Ezen mérlegelési tevékenysége során szabadon állapíthatta meg azt is, hogy mely tényeket fogad el külön bizonyítás nélkül. A bizonyítási nehézségek pedig csak annyiban bírtak jelentőséggel, amennyiben azok a kár mértéke tekintetében jelentkeztek [PK. 49. szám]. Ugyanis a Pp. 206. § (3) bekezdése a szabad belátás szerinti döntésről rendelkezik, ami arra ad lehetőséget a bíróságnak, hogy – ha az összecszerűség bizonyítás útján nem állapítható meg – a követelés összegét a per összes körülményének mérlegelésével a saját belátása szerint határozza meg. A szabad belátás alkalmazására tehát csak objektív bizonyíthatatlanság esetén kerülhet sor [Kúria Pfv.III.21.397/2021/8.], amely nem azonos a Pp. 206. § (1) bekezdésében szabályozott szabad bírói mérlegeléssel. A balesetet megelőző élethelyzetének körülményei, a felmerült kiadásai és költségei vonatkozásban tehát nem hivatkozhat az I. felperes arra, hogy azokat bizonyíték hiányában köteles lenne elfogadni a bíróság. Az összehasonlítás alapjául szolgáló egyéb határozatok és az abban foglalt jogi indokolások pedig nem bizonyítékok, és nem egyéb peradatok. Azok értékelése nem tartozik a Pp. 206. § (1) bekezdésbe foglalt mérlegelés körébe, ezért figyelmen kívül hagyásuk vagy figyelembe vételük nem sértheti a Pp. 206. § (1) bekezdését [Kúria Pfv.III.20.279/2018/4.].

[55] Egyetértett a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és annak indokaival a ruhakopás, a kulturális és terápiás többletkiadás, a háztartási kisegítő költsége, a közlekedési és kísérői többletköltség, valamint az energia többletköltség jogcímén előterjesztett követelések vonatkozásban. Ezen károk bizonyítékainak az értékelése a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelő, okszerű mérlegelésén alapult, továbbá összhangban állt a régi Pp. 3. § (5) bekezdésében szabályozott szabad bizonyítás elvével is.

[56] A ruhakopás vonatkozásában helytállóan értékelte az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes állapota folytán, hogy ruházata és ágyneműje gyorsabban elhasználódik, inkontinenciájára is figyelemmel azok sűrűbb mosást igényelnek. A többletköltség elsőfokú bíróság által mérlegeléssel meghatározott összege nem eltúlzottan alacsony, az az

orvosszakértői vélemény 4. kérdésre adott válaszával és az I. rendű felperes által hivatkozott, bírói gyakorlat szerint ezen a címen, hasonló tényállás mellett elfogadott mértékkel is összhangban áll [Kúria Pfv.III.21.276/2017/4.].

[57] Az I. rendű felperesnek egészen más ruházatra és más minőségű ágyszőnyegre van szüksége, mint a balesetét megelőzően, amely többletköltséget jelent a számára. Ugyanakkor az sem hagyható figyelmen kívül, hogy ezen költségek átrendeződése valósul meg. Ugyanis egyfelől az I. rendű felperes állapota folytán viselt ruházata és ágyszőnyege jobban szennyeződik, másfelől azonban a korábban rendszeresen végzett aktív sportos életmódja keretében használt ruházati költségei nem jelentkeznek. Az alperes helytállási kötelezettsége pedig nem az I. rendű felperes valamennyi kiadása vonatkozásban áll fenn, hanem kizárólag azok megtérítésére köteles, amelyek kifejezetten a balesettel okozati összefüggésben, a baleset előtti helyzetéhez képest többletkiadásként merülnek fel. Mindezeket a szempontokat és az I. rendű felperes által igazolt többletköltségeket helyesen mérlegelte és értékelte az elsőfokú bíróság, az ezeknek a költségeknek a felemelésére irányuló fellebbezés nem volt alapos.

[58] A kulturális többletköltség tekintetében az I. rendű felperes nem bizonyította, de még csak előadást sem tett arra vonatkozóan, hogy a baleset előtt mekkora összeget fordított kulturális termékek beszerzésére és kulturális szolgáltatásokra. Ugyanis csak ezen költségek ismeretében lenne eldönthető, hogy az I. rendű felperes állapotában az ezek helyébe lépő rehabilitációs, fejlesztő eszközök baleset után költsége jelent-e többlet kiadást. A baleset előtt felmerült költségek ismerete nélkül nem állapítható meg, hogy az I. rendű felperesnek többletköltsége, és ennek viseléséből eredően pedig kára keletkezett. A kár bekövetkezésének bizonyítása a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a perben az I. rendű felperest terhelte, ezért a kulturális többletköltség felmerülésének bizonyíthatatlanságát a Pp. 3. § (3) bekezdése értelmében az I. rendű felperes terhére kellett értékelni, és így az elsőfokú bíróság helytállóan utasította az ennek a költségnek a megtérítése iránti keresetet.

[59] A háztartási kisegítő költsége vonatkozásban egyetértett a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság azon döntésével, amellyel az I. rendű felperes ezen költség megfizetése iránti keresetét bizonyítottság hiányában nagyobb részt elutasította. Az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte az I. rendű felperes balesetet megelőző háztartási tevékenységét, és kiemelten azt, hogy a házastársa, a II. rendű felperes a balesetet megelőző időben nem állt munkaviszonyban, és ebből következően a háztartási munkákat nagyjából ő végezte.

[60] Kiemeli a Fővárosi Ítéltábla azt is, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelési szabadságában állt a perbeli konkrét eset tényei alapján csak a nehéz háztartási munkákat figyelembe venni e körben. Az elsőfokú bíróság okszerű mérlegelése nem sértette sem a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltakat, sem a teljes a teljes kártérítés elvét, ezért a másodfokú bíróság nem látott indokot felülmérlegelésre.

[61] A Közlekedési költség vonatkozásban a perben kirendelt orvosszakértő szakvéleménye alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az I. rendű felperes nem képes az önálló közlekedésre, a közlekedés során segítő igénybevételére szorul. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló tények alapján helytálló mérlegeléssel állapította meg az I. rendű felperes közlekedéssel és a kísérő igénybevételével ténylegesen felmerülő közlekedési költségének összegét havonta 15.000 forintban. Ennek során figyelemmel volt az I. rendű felperes teljesen ágyhoz kötött állapotára is. Mindezek alapján ezen költség felülmérlegelésére az I. rendű felperes a fellebbezésében hivatkozott tények nem voltak alkalmasak. Kizárólag az rTMS kezelésre történő utazás indokoltasága alapján nem állapítható meg konkrét útvonal és távolság, így az elsőfokú ítéletben rögzített összegen túli költség felmerülése sem.

[62] A energia többletköltséggel kapcsolatban az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az I. rendű felperes nem mutatta ki és nem bizonyította, hogy lakásának a fenntartása nagyobb energia költséget jelent számára, mint amennyibe az a baleset hiányában kerülne. A baleset előtti összehasonlító adatok hiányában önmagában a többlet mosási szükséglet és a folyamatos otthoni ápolás tényére alapított nagyobb fűtési igény nem igazol konkrét költségnövekedést a korábbi életvitel mellett jelentkező energiafogyasztás ismeretének hiányában. Az e vonatkozásban szükséges tények vizsgálatához és értékeléséhez nem álltak rendelkezésre teljes körűen adatok, holott a kárának a bekövetkezését a károsultnak még az általános kártérítés esetén is bizonyítania kell. A bizonytalanság csupán a kár mértéke tekintetében megengedett. Az I. rendű felperesnek bizonyítani kellett volna a balesetet megelőzően és a baleset után felmerült közüzemi költségének az összegét és azt, hogy a balesetet követően a lakossági energia árak emelkedésétől függetlenül, kifejezetten a balesettel okozati összefüggésben többletköltsége merül fel, ahogy arra helytállóan hivatkozott az elsőfokú bíróság. Ebben a körben nincs annak jelentősége, hogy az elsőfokú bíróság példálózó felsorolásban megjelölt olyan bizonyítási eszközt is, amely - ahogy arra az I. rendű felperes helytállóan hivatkozott - nem lett volna alkalmas a fent írt, szükséges tények igazolásra. Ezért az I. rendű felperesnek az energia többletköltség megfizetése iránti fellebbezése sem volt alapos.

[63] A Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak az élelemfeljavítás, a gyógyszer- és az ápolási-gondozási költségek vonatkozásában elvégzett mérlegelésével [Pp. 206. § (1) bekezdés], és az annak alapján meghozott döntésével az alábbiak szerint:

[64] Az élelemfeljavítási költséggel kapcsolatban az elsőfokú bíróság elfogadhatónak tartotta, hogy a felperes megváltozott élethelyzetéhez és az orvosszakértő által indokoltnak véleményezett igényeihez igazodó (5. számú kérdésre adott szakértői válasz), eltérő és speciális táplálkozás szükséges, amely általában költségesebb a mindennapi szokásos táplálkozásnál. Emellett azonban nem vette figyelembe, hogy az utóbbi években az élelmiszerárak drasztikus mértékben emelkedtek, amely árszint jelentékeny csökkenése nem prognosztizálható. Ez pedig az eltérő, minőségibb táplálkozás költségeire is alapvetően kihat. Nem tekinthető okszerű mérlegelésnek az, hogy az elsőfokú bíróság a felperes korábbi táplálkozására vonatkozó közvetlen hozzátartozói előadást kirekesztette a bizonyítékok közül az „általános élettapasztalatra” történő hivatkozás alapján, ugyanis az I. rendű felperes

balesetet megelőző életvitele (kutató munkája, sportos életmódja stb.) számos egyedi vonást mutatott, e konkrét sajátosságok értékelése azonban nem történt meg az elsőfokú bíróság részéről.

[65] A balesetet követően az I. rendű felperes szondás táplálása vált szükségessé, a sorozatos műtéti eljárások utáni fehérje többletbevétel roborálás miatt élelemfeljavításra szorult. Ezek nyomán a szabad tartású természetes élőhelyű állatból származó hús, a fehérjebevétel optimalizálása miatt kecsketej vagy bivalytej termékek fogyasztást jelenti, amelyek kiemelkedően magas árszínvonalúak. Ezen speciális körülmények az I. rendű felperes többletköltségét nagyjából igazolták. Figyelemmel volt arra is a másodfokú bíróság, hogy az élelmiszeráraknak a határozathozatalt megelőző két évben nagyobb mértékű emelkedést mutattak.

[66] A 70%-os kármegosztást alkalmazva a szondás és pépes táplálás időszakát is magában foglaló 2014. július 29-től 2021. december 31-ig terjedő időszakra havi 15.000 forint többletköltséget, $89 \times 15.000 = 1.335.000$ forint, 2022. január 1-től 2023. június 30-ig 20.000 forint, $18 \times 20.000 = 360.000$ forint, 2023. július 1. napjától havi 30.000 forint többletkiadást tartott megállapíthatónak. A kármegosztásra tekintettel a lejárt járadék 117 hónapra számított összegét 1.695.000 forintban határozta meg, és ezen a jogcímen havonta 30.000 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

[67] Ugyancsak megalapozott volt a felperes fellebbezése a gyógyszer többletköltség vonatkozásban. Az igazságügyi orvosszakértő a 11. kérdésre adott válaszában az I. rendű felperes keresetében írt és összecszerően részletezett gyógyszerek és azok költségeinek megalapozottságáról nyilatkozott. Ebből következően az I. rendű felperes összecszerű igényét igazságügyi orvosszakértő véleménye alapozza meg, az nem volt felülmérlegelhető az I. rendű felperes által becsatolt, de nem teljeskörű számlák adatai alapján. A felperes költségigazolásokon alapuló levezetése alátámasztotta költségeinek felmerülését, amelynek értékelése során figyelemmel kell lenni arra is, hogy az I. r. felperes állapotának folyamatos romlása a gyógyszerigényét is növeli a gyógyszerárak növekedése mellett. Az I. rendű felperes alappal hivatkozott arra is, hogy 2/2020. beadványa F/19. mellékleteként benyújtott 90 darab, összesen 1.046.003 forint összértékű számlát, amelyek az I. rendű felperes 2020. első tíz hónapjában felmerült gyógyszerköltségeit igazolták, az értékelés körében kell vonni. A fentiek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított összeget mérlegelés alapján felemelte, és 2014. december 1. napjától 2019. december 31. napjáig átlagosan havi 28.000 forintban, míg 2020. január 1. napjától 2023. május 5. napjáig havi 42.000 forintban állapította meg az I. rendű felperes gyógyszerköltségének az összegét, és 42.000 forintra emelte fel az alperes által az I. rendű felperesnek 2023. május 5-től e jogcímen fizetendő jövőben esedékessé váló járadékot.

[68] Az ápolás, gondozás és otthoni rehabilitáció költsége címén érvényesített követelés vonatkozásban a 2023. május 1. napjától az elsőfokú bíróság által megítélt járadék számítási módjával és annak összecszerűségével sem értett egyet a Fővárosi Ítéltábla. Bár az I. rendű felperes ápolását hozzátartozója végzi döntő többségében, de a Kúria több eseti

döntésében rámutatott: a családtag ingyenes vagyoni vagy nem vagyoni (tevéleges) segítségnyújtása nem a károkozó kárviselés alóli részleges vagy teljes mentesítését szolgálja, e veszteségek megtérítése a károkozó feladata [Kúria Pfv.III.20.618/2020/4. (BH 2021.308.), Pfv.III.20.751/2019/9., Pfv.III.21.276/2017/4.]. Ez a körülmény az e jogcímen megítélt költségpótló járadék alperes fellebbezésben kért nagymértékű leszállítását nem tette lehetővé.

[69] Nem volt akadálya az ápolás és gondozás mint piaci szolgáltatás igénybevétele esetén fizetendő óradíj alapulvételének az I. rendű felperesnek járó, ápolási, gondozási és otthoni rehabilitáció költségét pótló járadék összegének a meghatározása során. Az e körben következetesnek tekinthető bírói gyakorlat szerint az óradíj mértéke az említett tevékenységek elvégzésére szakosodott gazdasági társaság díjának 75%-ában megállapítható, amelyben megjelenik a hozzátartozó által ellátott tevékenység ellenértéke és a céges keretek között végzett, költségeket is magába foglaló szolgáltatás díja közötti különbség [Kúria Pfv.VIII.20.047/2019/4., Pfv.III.20.765/2017/7. és Pfv.III.20.875/2016/4.].

[70] Az ápolás és gondozás költsége vonatkozásban a Ptk. 6:522. § (1) bekezdésének és (2) bekezdés c) pontjának az elsőfokú bíróság által alkalmazott járadékszámítási módja nem felelt meg. Egyfelől az I. rendű felperes szakvéleményben megállapított állapota nem indokolt 24 órás ápolási tevékenységet, másfelől a járadékszámítás alapjának meghatározása során az alperes által előadott bizonyítékokat nem értékelte az elsőfokú bíróság, és így mérlegelése egyoldalú volt. Helytállón hivatkozott az alperes arra, hogy érdemi ellenkérelme nem volt ellentmondásos, mert óradíj alapú elszámolást tartott indokoltnak, és az óradíj összegére egy piaci szolgáltató által alkalmazott és egy eseti döntésben mérlegeléssel meghatározott díjra hivatkozott. A másodfokú bíróság szerint az perbeli esetben a járadék mértékének a meghatározásakor egyetlen gazdasági társaság árlistájában közzétett díjnak az I. rendű felperes által ismeretlen számítási mód alapján jelentősen csökkentett összege önmagában nem alkalmas a perbeli esetben az ápolási költség kétségmentes meghatározására. Ugyanis az I. rendű felperes által bizonyított szolgáltatói árban, ahogy az alperes arra helytállón hivatkozott, a gazdálkodó szervezet társasági és általános fogyasztási adó-, valamint járadékfizetési kötelezettségeinek összege, a működés költségének, továbbá a nyereség szempontú árazási módszerének összegei is megjelennek. A Kúria által követett bírói gyakorlat szerint pedig a hozzátartozók által végzett ápolási, gondozási munka ellenértéke nem hasonlítható egy profitorientált vállalkozás által meghatározott óradíjhoz, legfeljebb az adott esetben kiindulási alapul szolgálhat. Azonban a hozzátartozók által végzett ápolói, gondozói tevékenység díját havi járadék formájában az eset összes körülményének mérlegelésével, a bírói gyakorlatot is figyelembe véve kell meghatározni [Pfv.III.20.723/2019/4.].

[71] Mindezek alapján a másodfokú bíróság a perben rendelkezésre álló három szolgáltatói díj alapján ezen költségigény körében a mai ár- és értélviszonyok mellett 1.500 forintos óradíj megállapítást tartotta mérlegeléssel elfogadhatónak. E vonatkozásban értékelte a felperes állapotát, gondozási szükségletét és a felek által hivatkozott szolgáltatói díjakat és a bírói gyakorlatban megítélt összegeket is. Bár az egyesített orvosszakértői vélemény szerint az I. rendű felperes 24 órás gondozása, ápolása és felügyelete szükséges (a 6. kérdésre, a 15. és a 16. kérdésre adott válaszok alapján), de teljesen ágyhoz kötött állapotában az alvási időszakai fennállnak. Ebből következően a 8 órás alvási időből 2 óra aktív felügyeleti,

ápolási-gondozási időt vett számítása alapjául a másodfokú bíróság, ami napi 18 órás gondozási időszakot eredményezett.

[72] A járadék mértéke 30 napos hónappal, 18 órás napi gondozási idővel és 1.500 forintos óradíjjal számítva havonta 810.000 forint. A 70-30%-os kármegosztási arány figyelembevételével ebből 567.000 forint adódik. Ez a másodfokú eljárásban megállapított összeg az elsőfokú bíróság által megállapított 595.000 forint járadék összegénél 28.000 forinttal alacsonyabb. Ezzel az összeggel csökkenteni kellett az I. felperes javára 2023. május 1. napjától megítélt járadék összegét.

[73] A 2014. július 29. napjától 2023. április 29. napjáig 105 hónapra 1.000 forint óradíjjal számolva is 39.690.00 forint lejárt járadékra lenne jogosult az I. rendű felperes, ehhez képest az elsőfokú bíróság ennél alacsonyabb összeget, 35.010.589 forintot állapított meg, ezért nem volt lehetőség az ápolás, gondozás költségét pótló járadék leszállítására.

[74] A II. rendű felperes fellebbezése folytán a Fővárosi Ítéltábla arra mutat rá, hogy a jövedelempótló járadék alapja kétféle módon határozható meg a Kúria gyakorlatára is figyelemmel [Pfv.III.20.133/2022/6. szám]. Egyfelől vagy a károsodást megelőző egy évben elért havi átlagjövedelem alapulvételével [Ptk. 6:528. § (3) bekezdés], vagy ha a jövedelemkiesés ennek alapján nem határozható meg, az azonos vagy hasonló tevékenységet végző személyek átlagjövedelmét kell alapul venni [Ptk. 6:528. § (4) bekezdés]. A járadékalap meghatározásának ezek a szabályai együttesen nem alkalmazhatóak. Mindkét esetben – amennyiben a károsult erre hivatkozik – figyelembe kell venni azt a jövőbeli változást is, amelynek bekövetkezésével számolni lehet [Ptk. 6:528. § (5) bekezdés], amelynek alkalmazáshoz szükséges körülményeket azonban bizonyítani kell [Pfv.III.20.133/2022/6. szám].

[75] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a II. rendű felperes a balesetet megelőző évében nem rendelkezett jövedelemmel, így csak az volt vizsgálható, hogy a II. rendű felperes átlagjövedelmet elérő tevékenység jövőbeli folytatását megalapozó tényeket bizonyított-e. A másodfokú bíróság szerint a II. rendű felperes nem adott elő, és nem igazolt olyan körülményeket, amelyek akár csak utaltak volna arra, hogy milyen tevékenység alapján, milyen jövedelemszerző tevékenység jövőbeli elvégzése alapján érvényesíti ezt az igényét. Semmilyen adat nem állt arra vonatkozóan rendelkezésre, hogy a II. rendű felperes balesetet megelőző jövedelem nélküli helyzete a jövőben megváltozott volna. Kifejezetten arra vonatkozóan volt értékelhető előadás, hogy az I. rendű felperes külföldi munkavégzésére (kiküldetésére) került volna sor, a II. rendű felperes vele ment volna, és gyermeket kívánt vállalni vagy örökbe fogadni. Ehhez képest többlettényállás nem merült fel, míg a II. rendű felperes nyilatkozta szerint ténylegesen 24 órás felügyelet biztosít és maga ápolja, gondozza a hozzátartozóját, akit intézményben nem kíván elhelyezni. Figyelembe kellett venni azt is, hogy az I. rendű felperest kifejezetten a II. rendű felperes által végzett tevékenység ellenértékéért illeti meg az ápolását és gondozását biztosító költségpótló járadék, ezért ezt a járadék az őt ellátó II. rendű felperesnél jövedelemként jelentkezik.

[76] Ilyen körülmények mellett nem lehet megalapozottan levonni azt a következtetést, hogy a II. rendű felperes a baleset következtében jövedelemtől esett el, és nem tekinthető bizonyosnak az sem, hogy a baleset elmaradása esetén az I. rendű felperes legalább a mindenkori garantált bérminimum összegét elérő jövedelemre tett volna szert. A jövedelemveszteség mint kár bekövetkezésének, valamint az okozati összefüggés fennállásának bizonyítatlanságát a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján szintén a II. rendű felperes terhére kellett értékelni [Kúria a Pfv. III.20.456/2016/3. számon közzétett eseti döntése]. Fentiekre figyelemmel nem sérült a Ptk. 6:529. § (1) és (3) bekezdése sem, az eljárás bíróságok megalapozottan utasították el a felperesek tartást pótló járadék iránti igényét.

[77] A kifejtettetekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben, a rendelkező rész szerint megváltoztatta, és az alperes által az I. rendű felperesnek fizetendő lejárt járadék összegét 3.251.100 forinttal és járulékaival, a 2023. május 5. napjától esedékes járadék összegét havi 29.700 forinttal megemelte.

[78] A fellebbezési eljárásban a felperesek és az alperes fellebbezése 50-50%-ban volt eredményes a fellebbezésekkel támadott lejárt tőke és a jövőben esedékessé váló járadék összegeinek figyelembe vételével. A másodfokú eljárás eredményeképp az elsőfokú eljárásban megállapított pernyertességi és pervesztességi arány érdemben nem változott, mert a lejárt tőke és a járadék összegének felemelése mindösszesen 4%-os mértékben hatott kedvezőbben az I. rendű felperesre. A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy mindegyik fél maga viseli a fellebbezési eljárásban felmerült költségét, mert nem volt számottevő különbség a felek másodfokú pernyertességének arányában, valamint az általuk előlegezett költségek összegében.

[79] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezési illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 14. §-a alapján rendelkezett azzal, hogy a felek fellebbezési eljárásban a Pp. 24.§ (1) és (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel mindösszesen 15.500.000 forint értékű követeléseket érvényesítettek, amely után számított 1.240.000 forint fellebbezési illeték merült fel. Ennek viseléséről a Pp. 81.§ (1) és a 84.§ (1) bekezdés a) pontjára – a felperesek személyes költségmentességére – figyelemmel határozott.

[80] Az alperes által fizetendő 750.000 forint kereseti és a 620.000 fellebbezési illeték a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon esedékes a 2022. évi XLV. törvénnyel módosított 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 78. § (4) bekezdése szerint. Azt az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára külön felhívás bevétele nélkül kell megfizetnie, az illeték megfizetése során a közleményben fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát [30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése].

Budapest, 2023. október 17.

Dr. Lente Sándor s.k.

a tanács elnöke

Dr. Virág Csaba s.k.

előadó bíró

Dr. Csóka István s.k.

bíró